

Tabulka 1-10: Kvalita systému autoevaluace škol ve školních vzdělávacích programech náhodně vybraných základních škol (N=28) a gymnázií (N=28) ve vazbě na logiku strategického plánování; četnost výskytu dílčích typů hodnocení

Typ hodnocení	Počet základních škol	Počet gymnázií
Soulad s logikou strategického plánování	5	12
Částečný soulad s logikou strategického plánování	13	13
Nesoulad s logikou strategického plánování	3	3
Systém autoevaluace školy neuveden	7	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě školních vzdělávacích programů náhodně vybraných základních škol a gymnázií

Celkově pak vnímáme potřebu zvyšovat kvalitu provázanosti cílů koncepčních dokumentů, rámcových vzdělávacích programů a školních vzdělávacích programů, a to zejména v kontextu vyšší míry konkrétnosti cílů ve školních vzdělávacích programech v souladu se specifiky školy. Za pozornost v tomto ohledu stojí zjištění České školní inspekce, že školy s lépe zpracovanými školními vzdělávacími programy dosahují lepších výsledků ve společné části maturitní zkoušky (viz ČŠI 2013a, ČŠI 2012a). Pozitivně v tomto směru může působit rovněž vyjasnění vazeb cílů v rámci dlouhodobě plánovaného Národního programu vzdělávání jako zastřešujícího dokumentu mezi koncepčními cíli, rámcovými vzdělávacími programy a školními vzdělávacími programy⁷⁴ (srovnej rovněž se Straková et al. 2009). Vyšší potenciál k využití mají výroční zprávy škol, které v současné době představují spíše soubor informací, nikoliv nástroj hodnotící a monitorovací fáze procesu strategického plánování.

Externí podoba hodnocení a sledování kvality ve vzdělávání na úrovni českých škol je primárně založena na práci České školní inspekce. Pro Českou republiku je tak typický model, kdy zřizovatelem škol jsou regionální a místní samosprávy a externí hodnocení je zasazeno institucionálně. Takto je rovněž institucionálně oddělena odpovědnost za financování škol na jedné straně a hodnocení kvality vzdělávání na straně druhé (viz rovněž McKinsey & Company 2010 pro tvrzení o omezené vazbě zřizovatelů škol na aspekty kvality vzdělávání). Vlastní činnost České školní inspekce je dána legislativně a zaměřuje se na hodnocení čtyř prioritních oblastí (viz Santiago et al. 2012):

- hodnocení podmínek pro vzdělávání,
- hodnocení kvality managementu včetně naplnění cílů vzdělávání,
- hodnocení efektivity využití zdrojů,
- hodnocení souladu činnosti školy s regulacemi.

V tomto ohledu je identifikována rovněž kritika práce České školní inspekce, a to ve vazbě na přílišný důraz hodnocení na aspekt odpovědnosti, tj. soulad s právními předpisy, a spíše omezené zaměření na poradenskou funkci pro zlepšování vzdělávacích výsledků škol (např. McKinsey & Company 2010, Hofmanová a Drábek 2009), včetně podpory při formulaci komplexních strategií zlepšování kvality ve vzdělávání nebo při představení příkladů dobré praxe (viz např. Santiago et al. 2012). Takto činnost České školní inspekce plně nezohledňuje možnosti poradenské role v souladu s vývojovými trendy hodnocených zemí, a to i přes uvedení zájmu posilovat poradenskou roli České školní inspekce již v *Národním programu rozvoje vzdělávání v České republice* z roku 2001 (viz MŠMT 2001).

Činnost České školní inspekce je založena na čtyřletém cyklu úplných inspekcí, tj. každá škola je podrobena inspekci jednou za čtyři roky. Metodika inspekční činnosti je standardizovaná a zahrnuje

⁷⁴ Viz např. požadavek na Národní program vzdělávání v rámci zákona č. 561/2004 Sb. – školský zákon